

5.8 TĚLESNÁ VÝCHOVA, SPORTOVNÍ VÝCHOVA

5.8.1 TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.8.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

5.8.1.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu Tělesná výchova

S ohledem na poměrně značnou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu Tělesná výchova sice členěna do třech základních na sebe navazujících etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. (První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník.) I když je vzdělávací obsah předmětu rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tématických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně rozšiřují. Pro 6. ročník jsou výrazně rozšiřující konkretizované výstupy vymezeny ve volitelném předmětu Sportovní výchova, který je určen především pohybově nadaným žákům. Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně. V rámci projektů školy může výuka žáků i na druhém stupni probíhat koedukovaně.

Na 1. stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje jako povinný předmět s hodinovými dotacemi odpovídajícími učebnímu plánu. U žáků, kteří nepotřebují disponibilně navýšit hodinové dotace matematiky a českého jazyka, je hodinová dotace navýšena dle učebního plánu. Do výuky Tělesné výchovy na 1. stupni (ve 2. a 3. ročníku) je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn "smluvně" s plaveckou školou. Ve 4. ročníku může být zařazena Škola v přírodě a ve 4. a 5. ročníku může být zařazen Sportovní kurz.

Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje od 6. ročníku. Tento vyučovací předmět se vyučuje s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. V průběhu 2. stupně žáci mají možnost absolvovat týdenní projekt *Terénní praktika* (z matematiky, přírodopisu, zeměpisu a tělesné výchovy), kde si osvojí dovednosti v netradičních sportech, jakými jsou např. softball, ringo, florbal, základy raftingu, orientační běh apod., Během 2. stupně se mohou přihlásit také na týdenní lyžařský kurz, může být zařazen též týdenní projekt *Zdravý životní styl* a Program protidrogové prevence a prevence dalších soc. pat. jevů a v 9. ročníku případně Zahraniční poznávací zájezd.

Výuka je organizována ve dvou tělocvičnách v budově školy. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště, které je součástí areálu školy, sportoviště (nafukovací hala, fotbalové a házenkářské hřiště) házenkářského klubu HC Wendy Mělník a TJ EMĚ Mělník, krytý plavecký bazén Na Podolí apod.

5.8.1.3 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

KOMPETENCE K UČENÍ	- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty. - Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle. - Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti. - Vedeme žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti. - Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“. - Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů. - Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají. - Podporujeme žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace. - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. - Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií. - Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti. - Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v rádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel. - Vedeme žáky k čestnému jednání v duchu "fair play".
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	- Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. - Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. - Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. - Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. - Učíme žáky tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské meziosobní vztahy. - Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Nedělíme sbor na první a druhý stupeň. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ	- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže). - Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci. - Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy. - Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu). - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí. - Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům. - V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace. - Jsme vždy připraveni komukoli z žáků podat pomocnou ruku. - Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.
KOMPETENCE PRACOVNÍ	- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. - Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky. - Důsledně učíme žáky dodržovat, organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	- Vedeme žáky k vyhledávání informací o sportovních disciplínách a soutěžích - Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci s různými digitálními technologiemi souvisejícími s tělesnou výchovou (stopky, aplikace zdraví, aplikace výsledkových listin) - Vedeme žáky k využívání digitálních technologií k efektivní výuce (pomocí digitálních multimédií žáci sledují a diskutují nad olympijskými úspěchy České republiky).